

РЕШЕНИЕ

№ 928

гр. София, 24.02.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. II-Ж СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и пети януари през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Калина Анастасова

Членове: Темислав М. Димитров
Стойчо Попов

при участието на секретаря Даниела Т. Славенова
като разгледа докладваното от Калина Анастасова Въззивно гражданско дело
№ 20221100510146 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл. 258 и сл. ГПК.

С Решение № 20032286 от 27.04.2022 г. по гр. д. № 14538/2020 г. по описа на Софийски районен съд, 66 състав първоинстанционният съд е отменил на основание чл. 357, ал. 1 във вр. с чл. 188, т. 2 КТ наложеното със Заповед № МА-1/14.01.2021 г. на Директора на Държавен музикален и балетен център - София на С. Г. С. с ЕГН *****, на длъжност „артист - балетист“ при ответника, дисциплинарно наказание „предупреждение за уволнение“.

Срещу решението е постъпила жалба от ответника Държавен музикален и балетен център - София, в която посочва, че първоинстанционното решение е недопустимо, неправилно и необосновано, постановено при неправилно приложение на материалния закон. Изразява становище, че първоинстанционният съд правилно е установил наличието на нарушение на трудовата дисциплина от страна на ищеца, съответно, че заповедта, издадена от работодателя за налагане на дисциплинарното наказание „предупреждение за уволнение“ е законосъобразна. Въпреки правилните фактически констатации в тази насока, съдът е достигнал до погрешното заключение, че „не са ангажирани доказателства за вменените преки задължения на ищеца като артист-изпълнител“. За формиране на тази неправилна фактическа констатация, съдът не е съобразил събраните в производството доказателства и не е изходил от житейската логика, че основното задължение на артиста-балетист, е да вземе участие в конкретна

постановка.

В случая не е спорно, че ищецът е танцувал в процесния спектакъл. За неправилни и необосновани счита изводите на съда, че в производството не е доказано да са изпълнени хипотезите на чл.187, ал.1, т.7 КТ - неизпълнение на нарежданията на работодателя, на чл.187, ал.1, т.10 КТ- неизпълнение на други трудови задължения. Заявява, че от проявения субективизъм от страна на съда, базиран на личната „житейска логика“ на съдията по делото се оказва, че артиста-балетист може просто да си танцува по сцената на театъра, без да се съобразява с ролята, поверена му според съдържанието на пиесата, режисьорския замисъл, хореографията, сценографията и т.н.

Според длъжностната характеристика на ищеца: „поради синтетичния характер на жанра на Музикалния театър, артиста-балетист има следните задължения: 1. Приема и изпълнява възложените ансамблови и солистични задачи. Овладява балетните хореографски и пластични решения във всички репетиционни постановки. ... 3. Участва във всички спектакли, в които му е поверена роля на сцената“.

И въпреки „житейската логика“ на съдията по делото, когато работодателят е театър, неговите разпореждания спрямо артистичния състав на сцената се осъществяват от режисьора на спектакъла.

Поддържа, че тежестта на извършеното нарушение се обуславя от следните факти:

1. ДМБЦ има статут на национален културен институт - един от петте национални културни института в България.

2. Сватбените ритуални танци на еврейската общност в мюзикъла „Цигулар на покрива“ са емблематични за най-известния мюзикъл на XX-ти век, включително и поради традиционната визия на изпълнителите, произтичаща от обичаите и традициите на еврейската общност.

3. Задълженията на ДМБЦ по сключения договор с лицензодателя по отношение спазването на авторските права на музикално-сценичното произведение, включително утвърдените визуални решения на героите, произтичащи от епохата и естетиката на произведението.

4. Изпълнението на танца е ансамблово - с участието и на други артисти-балетисти, а не солово, при което използването на синя на цвят маска се откроява демонстративно.

5. Създаването и публичното представяне на спектакъла е колективна дейност на всички участващи в нея служители. Мюзикълът като музикално-сценично изкуство е синтетично и в него се включва творческата работа на различни по изпълнения артисти. Представянето пред публика на всеки спектакъл на ДМБЦ е сложен творчески, технически и технологичен процес. Нарушаването на този процес застрашава качествено представянето на трупата на театъра при публичното

представяне на спектакъла, което уврежда престижа на ДМБЦ като национален културен институт.

6. Предприетите от работодателя противоепидемични мерки, даващи възможност на всеки служител, който чувства застрашеност за своето здраве и живот да откаже участие и да ползва отпуск.

7. Негативната реакция на публиката.

8. Присъствието на асигент-режисьора и художника-костюми на спектакъла и липсата на уведомление от страна на ищеца за взетото от него субективно решение.

Заявява, че изводите на съда, че наложеното дисциплинарно наказание „не е съразмерно на извършената простъпка“ е неправилно и необосновано, и е израз на субективизъм от страна на съда, в противоречие с естеството на съдебния контрол по законосъобразност върху заповедите на работодателя. Поддържа, че постановеното решение е недопустимо, тъй като заличаването на дисциплинарното наказание е настъпило по силата на закона с изтичането на една година от налагането му. Със заличаването на дисциплинарното наказание по силата на закона за в бъдеще е отпаднал правния интерес от страна на ищеца за водене на делото. Заявява, че наличието на правен интерес е една от основните процесуални предпоставки и поради нейната липса делото следва да бъде прекратено.

Отправя искане за отмяна на постановеното решение и отхвърляне на предявения иск. Претендира разноски в производството.

В срок ищецът С. Г. С. изразява становище за неоснователност на жалбата. Моли за потвърждаване на решението, като правилно и претендира разноски за въззивната инстанция.

Софийски градски съд, след като прецени събраните по делото доказателства и взе предвид наведените във въззивната жалба пороци на атакувания съдебен акт, намира за установено следното:

Първоинстанционният съд е бил сезиран с иск по чл. 357, ал. 1 във вр. с чл. 188, т. 2 КТ предявен от С. Г. С. срещу Държавен музикален и балетен център – София за отмяна на наложеното със Заповед № МА-1/14.01.2021 г. на Директора на Държавен музикален и балетен център - София на С. Г. С. ЕГН *****, на длъжност „артист - балетист“ при ответника, дисциплинарно наказание „предупреждение за уволнение“.

В подадената искова молба ищецът поддържа твърдения, че през 2011 г. е сключил трудов договор с ответника, по силата на който е назначен на длъжност „артист - балетист“, като е постъпил на работа. На 15.11.2020 г. участвал като част от балета в представлението „Цигулар на покрива“, като в масовите сцени на сцената излизали близо сто души - солисти, хор, балет, като било невъзможно спазването на дистанция с цел предпазване от заразата Ковид -19. По това време ищецът очаквал

второ дете, а първото му дете било на две години. В сцената на представяне на ритуални танци на еврейската общност в първо действие по постановъчно решение на режисьора и художника следвало ищецът като останалите балетисти да носи черна брада, поставена от служител на ателие „Грим - перуки“. Ищецът излага, че участвал в ансамбловото изпълнение с медицинска маска, като поставянето на брада под нея било безпредметно, понеже брадата не би могла да бъде видяна от зрителите. Сочи, че е искал да се предпази от Ковид - 19 в масовите сцени. Моли за отмяна на наложеното дисциплинарно наказание, поради това че с оглед защита на своето здраве и здравето на своята приятелка с осъществено поведение е преследвал по-висша цел. На второ място заявява, че така наложеното наказание е несъразмерно на извършеното нарушение на трудовата дисциплина.

В срок е постъпил писмен отговор на исковата молба от ответника, в който същият е изразил становище за неоснователност на иска. Заявява, че Държавен музикален и балетен център – София има статут на национален културен институт, а сватбените ритуали на еврейската общност в постановката „Цигулар на покрива“ са емблематични. В случая носенето на черна брада е част от сценичния костюм, решението на режисьора и художника и е в унисон с либретото. Излага, че ищецът не е уведомил за решението си да носи маска прекия си ръководител - художествен ръководител - балет, балетмайстора, асистент режисьора и художник - костюми. Заявява, че маската, която поставил ищеца е със син цвят, което изключително ярко открило ищецът сред останалите участници в представлението, които били с поставени бради.

Не е спорно и се установява от събраните пред първата инстанция доказателства, че страните са били в трудово правоотношение от 2011 г., по силата на което ищецът бил назначен на длъжност „артист - балетист“.

На 15.11.2020 г. ищецът участвал като част от балета в представлението „Цигулар на покрива“, вместо с поставена изкуствена черна брада с медицинска маска /син цвят/. Със Заповед № МА-1/14.01.2021 г. на Директора на ДМБЦ - София, връчена на ищеца на 15.01.2021 г. на ищеца било наложено дисциплинарно наказание „предупреждение за уволнение“ за извършено от него нарушение на трудовата дисциплина за това, че на 15.11.2020г. в публичното представяне на ритуални танци на еврейската общност в постановката „Цигулар на покрива“ в първо действие ищецът участвал като част от балета без поставена черна брада (като задължителен елемент от сценични костюми) в съответствие с постановъчните решения от драматургичното действие на спектакъла, режисьора и на художник-костюмите, без да уведоми за своето решение прекия си ръководител - художествен ръководител-балет, както и балетмайстора, асистент-режисьора и художник-костюми; като не е разрешил да му поставят брада /необходима за сценичната визия/ на служителите от ателие „Грим-перуки“, а е носел медицинска маска за лице в син цвят, вместо изискуемия сценичен

реквизит за всички балетисти, участващи в ансамбловото изпълнение на танците - брада. В заповедта на работодателя е посочено, че с поведението си С. С. е осъществил нарушение на трудовата дисциплина, съставляващо нарушение по чл. 187, ал. 1, т. 3 КТ (неизпълнение на възложената работа), т. 7 от КТ (неизпълнение на законни разпореждания на работодателя), т. 8 от КТ (уронване на доброто име на работодателя) и т. 10 от КТ (неизпълнение на други трудови задължения, предвидени в Правилника за вътрешния трудов ред и длъжностната му характеристика) КТ, вр. чл. 126, ал. 1, т. 10 КТ.

Установява се, чрез представената пред първата инстанция заповед № РД-13-298/25.02.2021 г. на Директора на ДМБЦ – София, че трудовото правоотношение с ищеца е било прекратено на основание чл.328, ал.1, т.4 от КТ, поради спиране на работата за повече от 15 дни.

Представени са във връзка с наложеното дисциплинарно наказание на ищеца изискани в хода на образуваното дисциплинарно производство обяснения дадени от художника на костюмите, художествения ръководител на балета, асистент-режисьора на спектакъла, отговорник ателие „Грим-перуки“. Чрез тях се установява, че на посочената дата в процесния спектакъл ищецът не е носел брада, която била част от костюма и цялостния сценичен образ на ансамбъла, пресъздаващ сватба от еврейската религиозна общност, а медицинска маска в син цвят. Освен ищеца, маска носел и балетистът Ч.Т.Ч.. Останалите балетисти, пресъздаващи танц на еврейската общност, са били с изкуствени бради. Установява се че ищецът не е поискал разрешение, респективно не е уведомил художника на костюмите, художествения ръководител на балета, асистент-режисьора на спектакъла за решението си да вземе участие в спектакъла без този реквизит - брада, съответно да излезе с медицинска маска на лицето в син цвят.

В производството не се спори, че ищецът не е уведомил за своето решение да излезе на сцената с медицинска маска, а не с поставена изкуствена черна брада своите преки ръководители в т.ч. посочените лица / художника на костюмите, художествения ръководител на балета, асистент-режисьора на спектакъла/. Съответно, в производството не се твърди, че ищецът е получил съгласие/разрешение за промяна на концепцията за непоставянето на брада и замяната ѝ с медицинска маска в син цвят.

При така установената фактическа обстановка съдът намира от правна страна следното:

Съгласно разпоредбата на чл.269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата.

Първоинстанционното решение е валидно, допустимо и правилно.

Във връзка с доводите за недопустимост на постановеното решение, съдът намира

следното:

Дисциплинарната отговорност е отговорност за виновно изпълнение на задълженията на работника или служителя по трудовото правоотношение и се реализира чрез налагане на предвидено в закона дисциплинарно наказание, при спазване от работодателя на редица установени от закона формални изисквания относно: установяване факта на нарушение на трудовата дисциплина и в тази насока - изслушване или приемане на обясненията на работника или служителя преди налагане на наказанието, съобразно чл. 193, ал. 1 КТ; относно срока за налагане на дисциплинарното наказание по чл. 194 КТ, а така също и относно съдържанието, мотивирането и връчването на заповедта, съобразно нормата на чл. 195 КТ. Съответно, наложеното наказание може да бъде оспорено от страна на работника по съдебен ред.

Предявеният иск в случая е за отмяна на заповед на работодателя, с която на ищеца е наложено дисциплинарно наказание "Предупреждение за уволнение". Той е конститутивен, като в принципен план интересът на ищеца по него е да постигне правна промяна, като бъде отменена атакуваната заповед.

В същото време законодателят е предвидил, че на основание чл. 198, ал. 1 от КТ, дисциплинарите наказания с изключение на уволнението, могат да бъдат заличени от работодателя, преди изтичане на срока по чл. 197, ал. 1 от КТ, ако работникът или служителят не е извършил други нарушения на трудовата дисциплина. Прието е още, че заличаването има действие занапред. Съгласно разпоредбата на чл. 198, ал. 2 от КТ, заличаването на наказанието се извършва с мотивирана писмена заповед, която се връчва на работника или служителя.

В случая от тази правна възможност не се е възползвал работодателят – ответник, за да заличи предсрочно, на основание чл. 198, ал. 2 от КТ, наложеното на ищеца дисциплинарно наказание.

Действително, според указанията на чл. 197, ал. 1 КТ дисциплинарите наказания се заличават с изтичането на една година от налагането им. В случая, дисциплинарното наказание е наложено на 15.01.2021 г. и с изтичане на една година, т.е. считано от 15.01.2022 г. наложеното дисциплинарно наказание е заличено за в бъдеще. Именно при съобразяване соченото действие и предвид поддържаното от ищеца искане в процеса, настоящия състав намира, че правният интерес от предявения иск не е отпаднал.

Настоящият състав споделя изразеното становище в Определение № 100 от 20.01.2014 г. на ВКС, III г.о. по гражд. д. № 3722/2013 г., в което е посочено следното: „Обстоятелството, че в хода на делото трудовото правоотношение е прекратено, не води до отпадане на правния интерес от установяване на незаконосъобразността на дисциплинарното наказание и отмяната му. Характерно за дисциплинарите наказания „забележка“ и „предупреждение за уволнение“ е, че те са дисциплинарни наказания с

морално съдържание. Именно и поради това практическото значение на отмяната им като незаконосъобразни от съда след прекратяване на трудовото правоотношение е преди всичко морално, т.е. законодателят отдава значение и на моралното съдържание на дисциплинарното наказание, поради което не се отрича правният интерес на наказвания работник и служител да иска отмяната му като незаконосъобразно дори в случаите на прекратяване на трудовото правоотношение, когато отмяната има само морално значение.“

С оглед изложеното, настоящият състав намира, че постановеното решение, с което съдът се е произнесъл по същество на спора, не е недопустимо. Задължение на съда е да следи за допустимостта на предявените иски (наличието на абсолютни положителни и липсата на абсолютни отрицателни процесуални предпоставки) през цялото производство. Изложеното обосновава извод, че правният интерес от разглеждане на настоящия иск не следва да се приеме за отпаднал.

Във връзка с изложените доводи за неправилност на постановеното решение:

От събраните пред първата инстанция доказателства, ценени поотделно и в тяхната съвкупност, съдът намира за установено, че чрез действията си да вземе участие като артист – балетист на спектакъла „Цигулар на покрива“ на 15.11.2020 г. без поставена изкуствена брада, която е част от артистичния образ и реквизит на артиста-балетист в ансамбловото изпълнение на танците, а с поставена медицинска маска в син цвят, ищецът е нарушил задълженията си по чл. 187, ал. 1, т. 10 КТ вр. чл. 126, ал. 1, т. 10 КТ. Това поведение несъмнено представлява и нарушение на трудовата дисциплина по чл. 187, ал. 1, т. 8, пр. 2 КТ, изразяващо се в уронване на доброто име на работодателя.

Както правилно е отбелязал СРС в своето решение и настоящият състав изцяло възприема, съществена част от цялостното визуалното изграждане на образите в постановката са костюмите, перуки, грим, които почиват на концепцията и виждането на творческия екип, в това число режисьора, художника по костюмите, както и на самата тема и епоха на спектакъла, който както се установява е с мащабна значителност. Държавен музикален и балетен център - София има статут на национален културен институт - един от петте национални културни института в България, а сватбените ритуални танци на еврейската общност в мюзикъла „Цигулар на покрива“ са емблематични за най-известния мюзикъл на XX-ти век, включително и поради традиционната визия на изпълнителите, произтичаща от обичаите и традициите на еврейската общност.

Ето защо и участието на ищеца като артист-балетист в представлението в отклонение с утвърдената концепция за постановката следва да се приеме като нарушение на задълженията на служителя при участие в постановката. В конкретния случай същото е изразено явно, в отклонение от общата визия за всички участници в

ансамбъла артисти- балетисти да носят черна брада като част от еврейската общност и представлява по съществото си своеволно действие, доколкото не е съгласувано с преките отговорни длъжностни лица във връзка с организацията и провеждането на мероприятиято. Същевременно, както бе посочено същото съставлява неизпълнение на задълженията на артист-балетиста, тъй като е в противоречие с цялостната концепция на постановката.

При определяне на кое по вид от изчерпателно изброените, в чл. 188 от КТ, дисциплинарни наказания да наложи, работодателят следва да избере това, което в най-висока степен съответства на извършеното дисциплинарно нарушение. При тази оценъчна дейност той е длъжен да вземе предвид тежестта на нарушението, обстоятелствата, при които е извършено, както и поведението на работника или служителя – чл. 189 ал. 1 от КТ.

За определяне на тежестта на нарушението от значение е значимостта на неизпълненото задължение като конкретно деяние, с оглед на трудовите функции на работника или служителя и доколко то сочи за оказано от работодателя по-високо доверие, съобразяват се и последиците от допуснатото нарушение-доколкото такива биха могли да възникнат за работодателя и доколко те са повлияли или могат да повлияят върху дейността на работодателя. В този см. е изразеното становище в постановеното по реда на чл.290 ГПК Решение № 226 от 21.04.2020 Г. ПО ГР. Д. № 4197/2018 Г., Г. К., IV Г. О. НА ВКС, което се възприема от настоящия състав.

С оглед посочените критерии следва да се вземе предвид, че по делото не са представени доказателства от нарушението да са настъпили вреди за работодателя-ответник, съответно, че такива биха могли да възникнат за работодателя и доколко те са повлияли или могат да повлияят върху дейността на работодателя.

Предвид това и при съобразяване, че нарушението на трудовата дисциплина е извършено от служителя със съзнание за опазване на по-висш интерес – неговото здраве и здравето на неговото семейство във време на световната пандемия на заболяването коронавирусна болест 2019 (COVID-19), причинявано от вируса SARS-CoV-2, настоящият състав намира, че наложеното наказание «предупреждение за уволнение» се явява несъразмерно на тежестта на извършеното нарушение на трудовата дисциплина. В този смисъл, настоящият състав изцяло споделя изложените от първата инстанция фактически констатации и правни изводи и изцяло препраща към тях по реда на чл.272 ГПК. Предявеният иск е основателен и следва да бъде уважен.

Поради съвпадане изводите на двете инстанции постановенот орешение следва да бъде потвърдено като правилно.

По разноските:

С оглед изхода на спора, на основание чл.78, ал.1 ГПК в полза на ищеца следва да бъде присъдено адвокатско възнаграждение в размер на 300.00 лв. за процесуално

представителство за производството пред въззивната инстанция.

С оглед на гореизложеното съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 20032286 от 27.04.2022 г. по гр. д. № 14538/2020 г. по описа на Софийски районен съд, 66 състав.

ОСЪЖДА Държавен музикален и балетен център - София, БУЛСТАТ *****, с адрес гр. София, ул. *****3, да заплати на основание чл.78, ал. 1 ГПК на С. Г. С. ЕГН *****, сумата от 200 лв. – разноси за въззивната инстанция.

Решението не подлежи на обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____